

СТАТИСТИКА

Володимир Сергійович МИХАЙЛОВ,
доктор економічних наук, професор (м. Київ),
vadimir.s.mikhailov@gmail.com

УДК 631.11(477)

ТОРГОВЕЛЬНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ: СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Розглянуто деякі методологічні питання побудови торговельного балансу України як важливої складової її платіжного балансу. Метою статті є аналіз збалансованості зовнішньої торгівлі товарами і послугами за останні два десятиліття, оцінка чинників взаємовпливу економічного зростання та зовнішньоекономічних зв'язків, окреслення деяких пропозицій щодо покращення цієї сфери з урахуванням соціально-економічної та зовнішньополітичної ситуації сьогодення. Проаналізовано збалансованість зовнішньої торгівлі та платоспроможність країни за 2016 рік. Відстежено динаміку торговельного балансу та рахунку поточних операцій платіжного балансу за методологією МВФ за останні два десятиліття. У процесі проведення дослідження здійснено регресійний і кореляційний аналіз щодо тісноти зв'язку та ступеня впливу показників збалансованості зовнішньої торгівлі товарами і послугами на зростання ВВП країни. У статті доведено, що рахунок поточних операцій платіжного балансу відповідно до даних, що аналізуються, має зворотний зв'язок із балансом послуг та прямий кореляційний зв'язок із балансом товарів і послуг у цілому, а також балансом товарів. Виявлені кореляційні зв'язки потребують окремого осмислення та інтерпретації та повинні бути предметом цілеспрямованого, більш поглибленого статистичного дослідження. За результатами такого аналізу окреслені орієнтири щодо доцільності прийняття відповідних рішень органами державного управління, які мають відношення до регулювання

і координації зовнішньоекономічної діяльності. У роботі також містяться рекомендації та пропозиції щодо покращення збалансованості зовнішньої торгівлі України як важливого чинника розвитку економіки країни в цілому. Зокрема, потребують подальших поглиблених статистичних досліджень такі напрями і засоби аналізу як індекси цін, фізичного обсягу та умов торгівлі по експорту-імпорту товарів за певний період, структурні зрушення зовнішньоторговельного обороту, в тому числі й за широкими економічними категоріями. Будуть доцільними дослідження структури і збалансованості зовнішньої торгівлі послугами за різними класифікаційними ознаками, впливу зовнішньоекономічної діяльності на фінансову систему країни, побудова варіантних прогнозних сценаріїв у цій сфері тощо.

Ключові слова: платіжний баланс, торговельний баланс, сальдо рахунку поточних операцій, кореляційний та регресійний аналіз, ВВП.

Зовнішньоекономічні зв'язки, в першу чергу зовнішня торгівля, стала однією з найдинамічніших сфер економіки та провідною формою участі України в системі світових господарських відносин. Цьому процесові повинні передувати докорінні зміни у трансформації національної економіки, відносинах власності в господарстві й забезпечення її економічної безпеки.

Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин характеризуються досить стабільним розширенням економічних зв'язків, що виявляється передусім у збільшенні зовнішньоторговельного обороту. Значна частка ВВП різних держав спрямовується для реалізації на зовнішніх ринках [1, с. 5].

Різні аспекти зовнішньої торгівлі товарами і послугами в Україні за роки незалежності розглядалися у наукових працях В. Будкіна, Р. Моторина, Н. Парфенцевої, А. Філіпенка, В. Шевчука, М. Савлука, В. Андрійчука, Т. Гальчинського, А. Шкляра, В. Новицького, С. Боринця та інших. Проблематика зовнішньоторговельних зв'язків знайшла своє відображення у деяких роботах автора статті та його колег [1–4]. У той же час низка актуальних завдань виявилась розробленою недостатнім чином, чимало принципів моментів підлягає уточненню із урахуванням реалій сьогодення.

Метою статті є аналіз збалансованості зовнішньої торгівлі товарами і послугами за останні два десятиліття, оцінка чинників взаємовпливу економічного зростання та зовнішньоекономічних зв'язків України та окреслення деяких пропозицій щодо покращення цієї сфери з урахуванням соціально-економічної та зовнішньополітичної ситуації сьогодення.

Багатоскладовий комплекс міжнародних економічних, а іноді й політичних відносин країни набуває своє відображення в балансі її міжнародних операцій, який традиційно називається платіжним ба-

лансом (ПБ). Важливість методологічного обліку зовнішньоекономічних зв'язків, інвестиційної позиції окремих країн світу, оцінки зовнішньої торгівлі товарами і послугами тощо спонукали міжнародні статистичні та фінансові організації, в першу чергу МВФ, що функціонує під егідою ООН, розробити загальновизнаний інструментарій щодо обліку та оцінки таких зв'язків [5; 6]. Необхідно також зазначити, що на концептуальному рівні можна вважати, що ПБ будь-якої країни складається з таких елементів [3, с. 5]:

- торговельний баланс;
- баланс послуг;
- баланс руху капіталів і кредитів.

Важливим завданням статистики платіжного балансу є розроблення системи показників і проведення згідно з нею досліджень торговельного балансу країни — суттєвого елементу ПБ. На основі аналізу наукової та методичної літератури можна запропонувати таку систему показників, що характеризує структуру і динаміку платіжного балансу країни.

Фундаментом системи є складові зовнішньоторговельного обороту — експорт **X** та імпорт **Z**. Відношення експорту до ВВП (**Q**) характеризує участь країни на світовому ринку (експортну квоту), відношення імпорту до ВВП — ступінь імпортової залежності економіки. У 2016 році експортна квота України сягнула рівня 89 %, що свідчить про достатньо високий рівень відкритості національної економіки, а відтак — вразливість її до кон'юнктури світового ринку. Водночас для України характерна значно вища за безпечну межу імпортна залежність [55 % > 15 %]. Для стабільного розвитку економіки важливо забезпечити певний баланс від доходів від експорту і витрат на імпорт [3, с. 35–36].

Основними статистичними індикаторами збалансованості зовнішньої торгівлі є сальдо торговельного балансу (**E-I**) та коефіцієнт покриття **P = E:I**. Як видно на рис. 1, збалансованість експортно-імпортних операцій через зв'язок з валютно-фінансовими впливає, з одного боку, на зовнішньоекономічну позицію країни, а з іншого — на внутрішню рівновагу: торговельний баланс є одним з компонентів формування ВВП і функціонально пов'язаний з іншими його компонентами — внутрішнім споживанням та інвестуванням. Отже, незбалансована зовнішня торгівля бути чинити негативний вплив на всю систему економічних відносин.

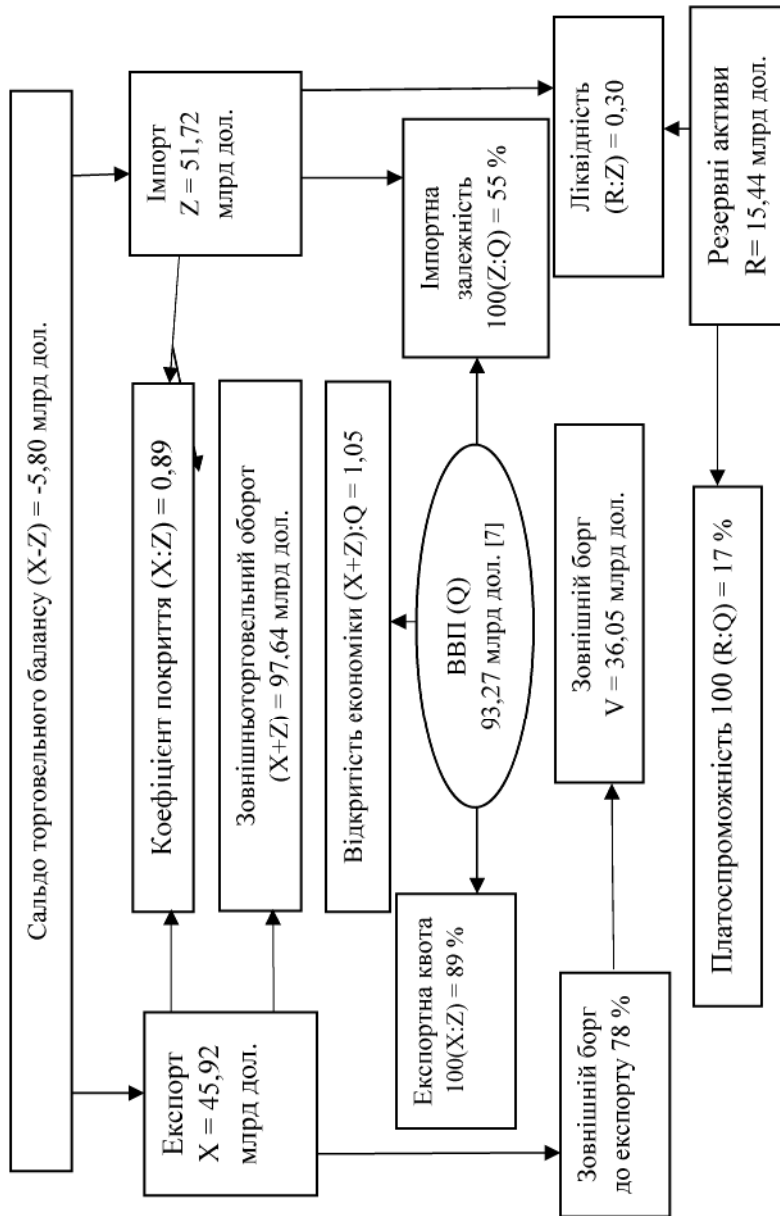

Рис. 1. Торговельний баланс і платоспроможність країни (2016 рік).

У 2016 році в Україні торговельний баланс зведено з негативним сальдо в розмірі -5,80 млрд дол., коефіцієнт покриття імпорту експортом становив лише 0,89. Натомість експортні надходження повинні бути основним джерелом фінансування виплат зовнішніх боргів. Відношення боргових зобов'язань до експорту в Україні становило 78 %, а це значно менше за критичне згідно із загальносвітовою практикою (200 %). Станом на 1 січня 2017 р. золотовалютні резерви НБУ склали $R = 15,44$ млрд дол.

Викликають занепокоєння загальні дані щодо валового зовнішнього боргу країни. За інформацією Національного банку, валовий зовнішній борг України на 1 січня 2017 р. становив 113,483 млрд дол. Фактично це — сукупний зовнішній борг, боргові зобов'язання держави в цілому, який включає борг сектору державного управління, борг Національного банку, борг депозитних корпорацій та ін.

Безперечно, що на економіку України в цілому та її зовнішньоекономічну діяльність зокрема впродовж останніх трьох років негативним чином вплинули окупація Криму, сепаратистські дії та антитерористична операція на сході країни. Проте, на наш погляд, як свідчать наведені у статті статистичні дані й оцінки, ці чинники в довготривалому контексті докорінним чином не вплинули на пропорції та тенденції, які склались в Україні у передвоєнні роки.

У табл. 1 наведено динаміку торговельного балансу і рахунку поточних операцій платіжного балансу України в млн дол. США за період 1996 по 2016 роки на основі даних МВФ, Світового банку, Держстату та НБ України. Зазначимо, що наведені оцінки відображені відповідно до методології 5-ї та 6-ї редакції «Керівництва з платіжного балансу МВФ».

Як видно із табл. 1, за весь ретроспективний період, що розглядається, лише за 1999–2005 рр. сальдо торговельного балансу України та сальдо рахунку поточних операцій її платіжного балансу було позитивним. За інші роки цього періоду зовнішньоторговельні операції в цілому спричиняли негативний вплив на зростання вітчизняного ВВП. І це є певним «економічним парадоксом», бо економіку України можна віднести до «малої економіки відкритого типу» (табл. 1); при цьому її ВВП у 2015 році складав лише 0,15 % загальносвітового виробництва товарів і послуг [8].

З точки зору сучасних теорій макроекономіки, «мала відкрита економіка» — це економіка, незначний розмір якої не дозволяє здійснювати істотний вплив на процеси на світовому ринку товарів та послуг, зокрема на ставку відсотка, яка задається для неї загальними умовами світового фінансового ринку. У закритій економіці (без зовнішньої торгівлі) використовується модель економічної рівноваги, яка дозволяє знайти такі співвідношення ставки відсотка і рівня доходу, за яких одночасно досягається рівновага на товарному та грошовому ринках. Щодо відкритої економіки може бути застосована модель Манделла-Флемінга, яка дозволяє аналізувати вплив макроекономічної політики держави як на внутрішню, так і на зовнішню рів-

новагу. Обидві моделі базуються на кейнсіанській теорії, тобто передбачають незмінність рівня цін у короткостроковому періоді та пояснюють причини коливань величини доходу при зміні сукупного попиту [9]. Зауважимо, що побудова й аналіз відповідних моделей для «малої відкритої економіки», яку репрезентує наша країна, не є завданням цієї статті.

Проведений кореляційний аналіз даних, наведених в табл. 1 (рис. 2) виявив статистичні взаємозв'язки між показниками, які розглядались. При здійсненні розрахунків було використано програмне забезпечення статистичного аналізу PASW Statistics 18.

Таблиця 1

**Динаміка торговельного балансу
та рахунку поточних операцій ПБ України**

Роки	ВВП, млн дол.	Баланс товарів, млн дол.	Баланс послуг, млн дол.	Баланс товарів та послуг, млн дол.	Рахунок поточних операцій	
					млн дол.	% до ВВП
1996	44 558	-4 296	3 174	-1 122	-1 185	-2,66
1997	50 150	-4 205	2 669	-1 536	-1 335	-2,66
1998	41 883	-2 584	1 377	-1 207	-1 296	-3,09
1999	31 581	244	1 577	1 821	1 658	5,25
2000	31 262	779	627	1 406	1 481	4,74
2001	38 009	198	415	613	1 402	3,69
2002	42 393	710	1 147	1 857	3 173	7,48
2003	50 133	518	770	1 288	2 891	5,77
2004	64 883	3 741	1 132	4 873	6 804	10,48
2005	86 142	-1 135	1 806	671	2 531	2,94
2006	107 753	-5 194	2 126	-3 068	-1 617	-1,50
2007	142 719	-10 572	2 420	-8 152	-5 272	-3,69
2008	179 992	-16 091	1 741	-14 330	-12 763	-7,09
2009	117 229	-4 307	2 354	-1 953	-1 732	-1,48
2010	136 419	-9 597	5 615	-3 982	-3 016	-2,21
2011	163 160	-18 031	7 866	-10 145	-10 233	-6,27
2012	175 781	-21 846	7 500	-14 346	-14 335	-8,16

Продовження табл. 1

2013	183 310	-22 128	6 494	-15 634	-16 518	-9,01
2014	131 805	-7 128	2 522	-4 606	-4 596	-3,49
2015	90 620	-3 455	1 751	-1 704	-189	-0,21
2016	93 270	-7 008	1 209	-5 799	-3 799	-4,07

Статистичний аналіз взаємозв'язків окремих показників торговельного та платіжного балансу представлено у табл. 2. Параметри регресійної моделі впливу сальдо рахунку поточних операцій ПБ на ВВП України наведено в табл. 3 та 4.

Таблиця 2

**Статистичний аналіз взаємозв'язків
окремих показників торговельного та платіжного балансу**

Кореляції		Баланс послуг	Баланс товарів та послуг	Баланс товарів	Рахунок поточних операцій
Баланс послуг, млн дол.	Кореляція Пірсона	1	-,702*	-,836*	-,744*
	Знч. (2-сторон)		,000	,000	,000
	N	21	21	21	21
Баланс товарів та послуг, млн дол.	Кореляція Пірсона	-,702*	1	,978*	,988*
	Знч. (2-сторон)	,000		,000	,000
	N	21	21	21	21
Баланс товарів, млн дол.	Кореляція Пірсона	-,836*	,978*	1	,981*
	Знч. (2-сторон)	,000	,000		,000
	N	21	21	21	21
Рахунок поточних операцій, млн дол.	Кореляція Пірсона	-,744*	,988*	,981*	1
	Знч. (2-сторон)	,000	,000	,000	
	N	21	21	21	21

Примітка: * — кореляція значима на рівні 0,01 (2-стороння).

Досить великі значення коефіцієнтів кореляції в цій моделі (за абсолютною величиною більше ніж 0,7; пакет PASW Statistics «0» перед комою не ставить) свідчать про достатньо сильний сталий лінійний (прямий, зворотний, залежно від знаку) зв'язок між показниками, що розглядаються.

Зокрема, можна відмітити зворотний зв'язок між балансом послуг та балансом товарів та послуг у цілому, балансом товарів і рахунком поточних операцій ПБ України. Баланс товарів та послуг має зворотний зв'язок із балансом послуг, натомість прямий кореляційний зв'язок — із балансом товарів і рахунком поточних операцій. Баланс товарів демонструє зворотний кореляційний зв'язок із балансом послуг й одночасно позитивний прямий зв'язок із балансом товарів і послуг та рахунком поточних операцій ПБ. Сам рахунок поточних операцій платіжного балансу відповідно до даних, що аналізуються, має зворотний зв'язок із балансом послуг та прямий кореляційний зв'язок із балансом товарів і послуг у цілому й балансом товарів.

Виявлені кореляційні зв'язки потребують окремого осмислення та інтерпретації й повинні бути предметом цілеспрямованого, більш розширеного статистичного дослідження.

Таблиця 3

**Параметри регресійної моделі впливу
сальдо рахунку поточних операцій ПБ на ВВП України**

Коефіцієнти						
Модель		Нестандартизовані коефіцієнти ^a		Стандартизовані коефіцієнти	t	Знч.
		B	Стнд. похибка	Бета		
1	(Константа)	74 683,996	6 734,399		11,090	,000
	Рахунок поточних операцій	-7,480	1,025	-,859	-7,299	,000

а. Залежна змінна: ВВП

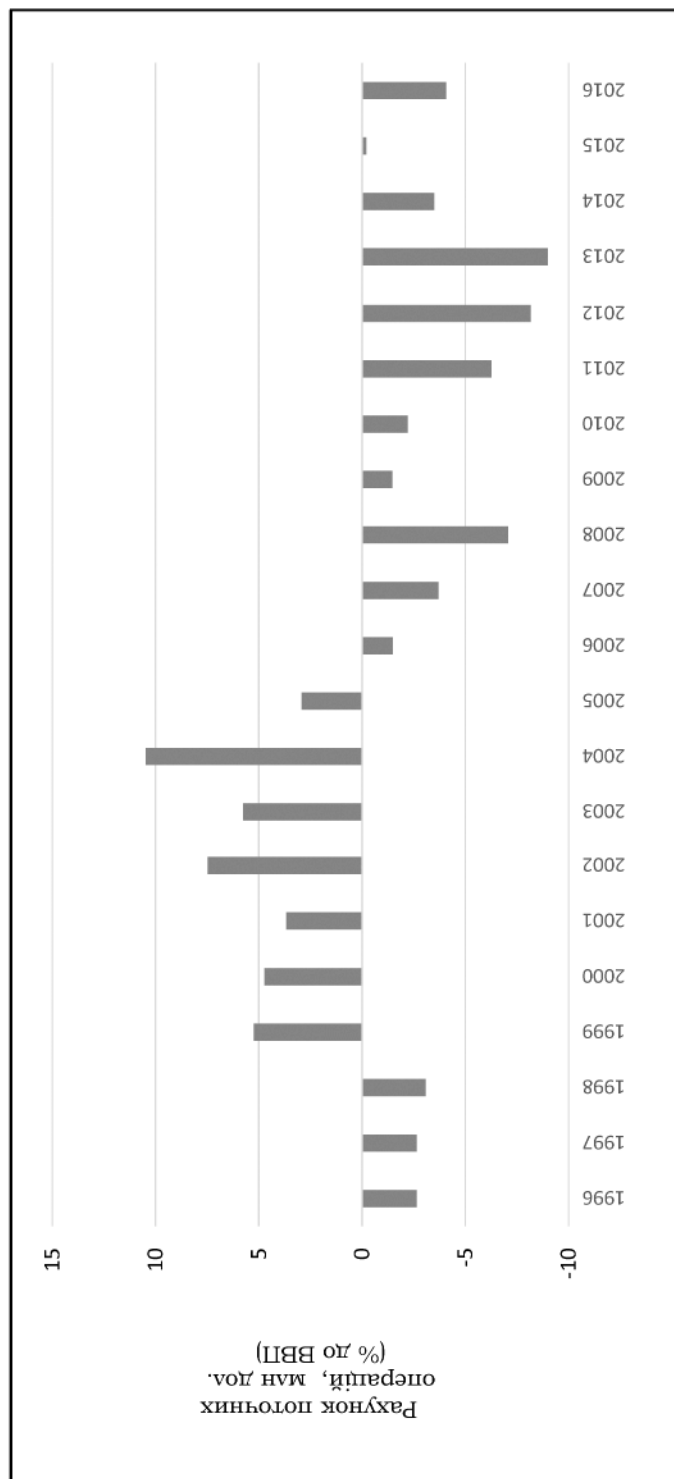

Рис. 2. Сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу України (% до ВВП) за період 1996–2016 рр.

Таблиця 4

**Оцінки значущості характеристик регресійної моделі
впливу сальдо рахунку поточних операцій ПБ на ВВП України**

Зведення для моделі

Модель	N	R-квадрат	Скорегований R-квадрат	Стнд. похибка оцінки
dimension0 1	,859 ^a	,737	,723	28 008,733

а. Предиктори: (конст.) Рахунок поточних операцій

Параметри регресійної моделі та оцінки значущості характеристик дозволяють зробити загальний висновок про її доволі високу релевантність (табл. 3 та 4). Отримана модель, на нашу думку, свідчить про те, що за ретроспективний період 1996–2016 рр. сальдо рахунку поточних операцій ПБ України, яке за більшість аналізованих років було від'ємним, здебільшого здійснювало негативний вплив на зростання обсягу ВВП країни.

Цей факт підтверджує нагальну необхідність для органів державного управління й регулювання економічним розвитком України та її зовнішньоекономічною діяльністю, в першу чергу це стосується МЕРТ, а також Національного банку, Державної фіскальної служби, Державної митної служби та ін., забезпечувати постійно діючу систему заходів, спрямованих на підвищення рівня збалансованості торговельного балансу України. Серед таких заходів можна відмітити підвищення ефективності експортного потенціалу країни, в тому числі за рахунок товарних груп із високою доданою вартістю та високотехнологічних товарів, посилення ролі України як транзитної держави, стимулювання національного товаровиробника, у тому числі за рахунок дієвого використання монетарних методів, ліцензування, квотування, захисту національного ринку та одночасно пошуку нових ринків збуту вітчизняних товарів і послуг, науково обґрунтованого макроекономічного прогнозування тощо.

На рис. 2 з метою візуалізації вищезазначених пропорцій та тенденцій графічно відображена зміна рахунку поточних операцій ПБ (% до ВВП) за період 1996–2016 рр.

Зазначимо також, що експортні втрати України з 2013 по 2015 роки досягли 25,2 млрд дол. США, однією із причин яких є війна на Донбасі та анексія Криму. Більше половини з цих втрат — 12,9 млрд дол. напряму пов'язана із втратою контролю над цими регіонами. Про це повідомляється в опублікованому на офіційному сайті МЕРТ України проекті «Експортна стратегія України: дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017–2021» [10]. У документі наголошується, що за ці два роки експорт із Донецької обл. скоротився на 70 %, а із Луганської — на 93 %. На тлі загального падіння експорту високими темпами скорочувалась торгівля із Росією. Так, її питома

вага у проданих Україною товарів склала в 2015 році 12,7 % порівняно з 23,5 % у 2008 році. Завдяки запровадженню зони вільної торгівлі з Євросоюзом продаж товарів і послуг туди почав зростати, проте це не змогло запобігти загальному зменшенню обсягів української зовнішньої торгівлі.

Відповідно до прогнозу, який було підготовлено Інститутом економіки та прогнозування НАНУ (грудень, 2016 р.) [11], протягом періоду 2016–2018 рр. зовнішній попит, який визначається передусім розвитком світової економіки та курсовою політикою НБУ, продовжуватиме відігравати значну роль для розвитку економіки України.

Динаміка світової економіки у 2017–2018 рр. не сприятиме суттєвому зростанню українського експорту. Можливе використання експортного потенціалу лише аграрного сектору, харчової та фармацевтичної промисловості. В Україні у середньостроковій перспективі основними експортними товарами залишатимуться зерно, соняшникова олія та продукція чорної металургії, тоді як зовнішній попит на продукцію стратегічно важливих галузей вітчизняної економіки (машинобудування, авіабудування, суднобудування) демонструватиме спад, що гальмуватиме використання їх експортного потенціалу.

У 2017 році Національний банк спрогнозував зростання ВВП до 2,8 %. Проте, взявши до уваги «ефекти» від блокади Донбасу, НБУ у липні 2017 року переглянув попередній прогноз економічного зростання у 2017 році з 2,8 % до 1,6 % [12, с. 61].

Як підсумок можна відмітити, що наведені вище статистичні оцінки охоплюють лише найважливіші тенденції і пропорції макроекономічного характеру, які стосуються зовнішньоекономічної діяльності нашої країни.

Потребують подальших поглиблених статистичних досліджень такі напрями і засоби аналізу, як індекси цін, фізичного обсягу та умов торгівлі по експорту-імпорту товарів за певний період, структурні зрушення зовнішньоторговельного обороту, в тому числі й за широкими економічними категоріями, структура і збалансованість зовнішньої торгівлі послугами за різними класифікаційними ознаками, вплив зовнішньоекономічної діяльності на фінансову систему країни, побудова варіантних прогнозних сценаріїв у цій сфері тощо.

Список використаних джерел

1. Основні характеристики, показники і умови зовнішньої торгівлі України / І. І. Пузанов, В. С. Михайлов, Т. М. Пузанова, В. М. Харнім ; під. наук. ред. І. І. Пузанова. К. : ІВЦ АЛКОН НАН України, 2008. 344 с.
2. Михайлов В. С. Основи статистики зовнішньоекономічної діяльності. К. : НДІ статистики, 2001. 189 с.
3. Михайлов В. С. Основи статистики платіжного балансу. К. : ДАСОА, 2004. 107 с.
4. Михайлов В. С., Дьяченко Д. В. Методологічне забезпечення статистики зовнішньої торгівлі. К. : НТК стат. досл., 2007. 107 с.
5. Balance of Payments Manual. 5th ed. URL : <https://goo.gl/tzOKpm>.

6. Balance of Payments and International Investment Position Manual. 6th Ed. (BPM6). URL : <https://goo.gl/OsfAwQ>.
7. Світовий Банк. URL : <https://goo.gl/qauQtA>.
8. Ukraine GDP. 1987–2017. URL : <https://goo.gl/pwKEX>.
9. Макроэкономика / В. М. Гальперин, П. Н. Гребенников, А. Н. Леусский, Л. С. Тарасевич. СПб. : Экономическая школа, 1994. 518 с.
10. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL : <https://goo.gl/hNMUpP>.
11. Макропрогноз розвитку економіки України у 2016–2018 рр. / Інститут економіки та прогнозування НАН України. URL : <https://goo.gl/pGMwd7>.
12. Інфляційний звіт Національного Банку України: липень 2017 року. К. : НБУ, 2017. 62 с.

Надійшла до редакції 12.02.2017

Михайлов В. С. Торговий баланс України: статистический анализ

Рассмотрены некоторые методологические вопросы построения торгового баланса Украины как важной составляющей ее платежного баланса. Целью статьи является анализ сбалансированности внешней торговли товарами и услугами за последние два десятилетия, оценка факторов взаимовлияния экономического роста и внешнеэкономических связей, обоснование отдельных предложений, направленных на улучшение этой сферы деятельности с учетом современной социально-экономической и внешнеполитической ситуации. Проанализирована сбалансированность внешней торговли и платежеспособность страны за 2016 год. Прослежена динамика торгового баланса и счета текущих операций платежного баланса, согласно методологии МВФ, за последние два десятилетия. В процессе проведения исследования осуществлен регрессионный и корреляционный анализ тесноты связи и степени влияния показателей сбалансированности внешней торговли товарами и услугами на рост ВВП страны. В статье показано, что счет текущих операций платежного баланса в соответствии с анализируемыми данными имеет отрицательную связь с балансом услуг и положительную корреляционную связь с балансом товаров и услуг в целом, а также балансом товаров. Выявленные корреляционные связи требуют отдельного осмысления и интерпретации и должны стать предметом целенаправленного, более углубленного статистического исследования. На основе результатов этого анализа очерчены ориентиры относительно целесообразности принятия соответствующих решений органами государственного управления, которые имеют отношение к регулированию и координации внешнеэкономической деятельности. В работе также содержатся рекомендации и предложения по улучшению сбалансированности внешней торговли Украины как важного фактора развития экономики страны в целом. В частности, будут необходимы дальнейшие углубленные исследования и применение таких средств анализа, как индексы цен, физического объема и условий торговли на экспорт-импорт товаров за конкретный период, структурные изменения внешнеторгового оборота, в том числе и в рамках широких экономических категорий. Будут целесообразными исследования структуры и сбалансированности внешней торговли услугами в соответствии с различ-

ными классификационными признаками, влияния внешнеэкономической деятельности на финансовую систему страны, построение вариантных прогнозных сценариев в этой сфере и т.д.

Ключевые слова: платежный баланс, торговый баланс, сальдо счета текущих операций, корреляционный и регрессионный анализ, ВВП.

Mykhailov, V. S. The Trade Balance of Ukraine: Statistical Analysis

Some methodological issues of Ukraine's trade balance as an important component of its balance of payments are considered. The purpose of the article is to analyze the balance of foreign trade in goods and services over the past two decades, assess the factors of mutual influence of economic growth and foreign economic relations, substantiate certain proposals aimed at improving this area of activity, taking into account the current socio-economic and foreign policy situation. The balance of foreign trade and the solvency of the country for 2016 are analyzed. The dynamics of the trade balance and current account of the balance of payments, according to the methodology of the IMF, over the past two decades has been traced. In the process of carrying out the research, a regression and correlation analysis of the tightness of the connection and the degree of influence of the indicators of the balance of foreign trade in goods and services on the growth of the country's GDP were carried out. The article shows that the current account of the balance of payments in accordance with the analyzed data has a negative feedback with the balance of services and a direct correlation with the balance of goods and services in general, as well as the balance of goods. The revealed correlation links will require a separate comprehension and interpretation and should be the subject of a purposeful, more in-depth statistical study. Based on the results of this analysis, we outline the guidelines on the appropriateness of making appropriate decisions by government bodies that are relevant to the regulation and coordination of foreign economic activity. The paper also contains recommendations and proposals for improving the balance of Ukraine's foreign trade as an important factor in the development of the country's economy as a whole. Further in-depth research and application of analysis tools such as price indices, physical volume and terms of trade on exports and imports of goods over a number of years, structural changes in foreign trade turnover, including within broad economic categories, will be needed. It will be expedient to study the structure and balance of foreign trade in services in accordance with various classification characteristics, the impact of foreign economic activity on the country's financial system, the construction of variant forecast scenarios in this area, etc.

Keywords: balance of payments, trade balance, current account balance, correlation and regression analysis, GDP.

